

Woody a Steina Vasulkovi

Woody & Steina Vasulka

Videoartová tvorba manželů Vasulkových je významným mezníkem ve světové tvorbě uměleckého elektronického obrazu. Období sedmdesátých let přináší experimenty s videozáznamem a výrazné pokusy v práci s elektronickými médii. Vasulkovi vstupují do interakce s videotechnologií v době, kdy se teprve rodí jejich obecná představa. Tak se stávají průkopníky či „pionýry“ ve světě elektronického obrazu a práce s televizní obrazovkou, která je v té době značně neprobádaným terénem.

Video Calligrams – Kaligrafy natočili v roce 1970. V čase čtyř minut jsme svědky proměn černobílého obrazu tvořeného různorodými abstraktními kompozicemi. Video je jedním z nejranějších experimentů pod značkou The Vasulkas. Obraz je doplněn Steininým komentářem popisujícím princip zachycení narušeného televizního signálu. Jak už napovídá název, Vasulkovi se inspirovali básněmi Guillaumea Apollinaira. V transformacích televizního obrazu můžeme nacházet podobnost estetiky Apollinairova básnického obrazu či analogii s tvorbou elektronického obrazu jako psaní. „Idea kamerových obrazů jakožto psaní představuje jeden z nejstarších konceptů mechanické reprodukce, vepsaných již do samotných termínů „fotografie“ a „kinematografie“, neologismů odvozených z řeckých výrazů pro psaní světlem a psaní pohybem.“ Příznačný je také zájem Woodyho Vasulky o literaturu a především poezii (zejména díla futuristů), která ho doprovázela již od raného mládí. Technologie použitá v díle Calligrams se zakládá na tehdejších experimentálních přístupech Vasulkových. Například jeden tvůrčí princip se zakládal na absenci framu (filmové políčko) ve videotechnologii. Vasulka jakožto filmový tvůrce (absolvent FAMU) byl s tímto faktem obeznámen a k teoretickému aspektu své tvorby roce 1976 řekl „Já byl tou myšlenkou, že neexistuje jediný rámeček, úplně posedlý... Chápal jsem, že elektronický materiál nemá v rámci své vnitřní existence žádné omezení.“ Tento analogový systém videa přivádí Vasulkovy k významnému rysu jejich rané tvorby. Jedná se o horizontální proudění obrazových prvků tzv. horizontální posun (horizontal drift). Princip spočívá v narušení přirozeného fungování standardní technologie televizního signálu. Tímto naru-

šením získáváme zviditelnění rámce (framu) podobnému filmovému políčku na technologii videozáznamu, který se tím stává dynamickým a nejednotným. Horizontální posun není jediným specifickým rysem raného díla Vasulkových. Dalším je zpětná vazba (feedback) u video systému. Jedná se o tvorbu na bázi experimentu, kterou zajišťuje interakce s novými nástroji. Woody Vasulka o ní říká „na zpětné vazbě je překvapivé to, že jakmile se jednou nastaví, jede si pak už cyklicky dál, ať u toho jsi, nebo ne. Zpětná vazba je autonomní samohybný systém, skoro cosi jako živoucí organismus.“

Kromě videokamery, primárního zdroje elektronických obrazů, používali Vasulkovi v 70. letech další technologické přístroje pro tvorbu svých videí. Byly to například syntezátory či videosyntezátory na utváření a úpravu elektronických zvuků a obrazů. Klíčovač, mechanismus, kterým lze spojit, takzvaně naklíčovat dva či více videozáznamů vyjmutím některých částí obrazu a nahrazením obrazu videa druhého. Tento princip použila například Steina ve svém videu z roku 1976 - *Swith! Monitor! Drift!*, kde zkombinovala dva kamerové signály prostřednictvím klíčování. Použila klíč luminační, kdy signál první kamery /na točně/ se stává stále viditelnějším pomocí upravujícího se signálu luminance (zářivosti) světelné hodnoty. Dalším nástrojem s nimž Vasulkovy spolupracovali byl Kolorizér (colorizer). To je přístroj, jehož pomocí lze černobílému televiznímu obrazu dodat umělou barevnost, pomocí elektronického televizního signálu chrominance.

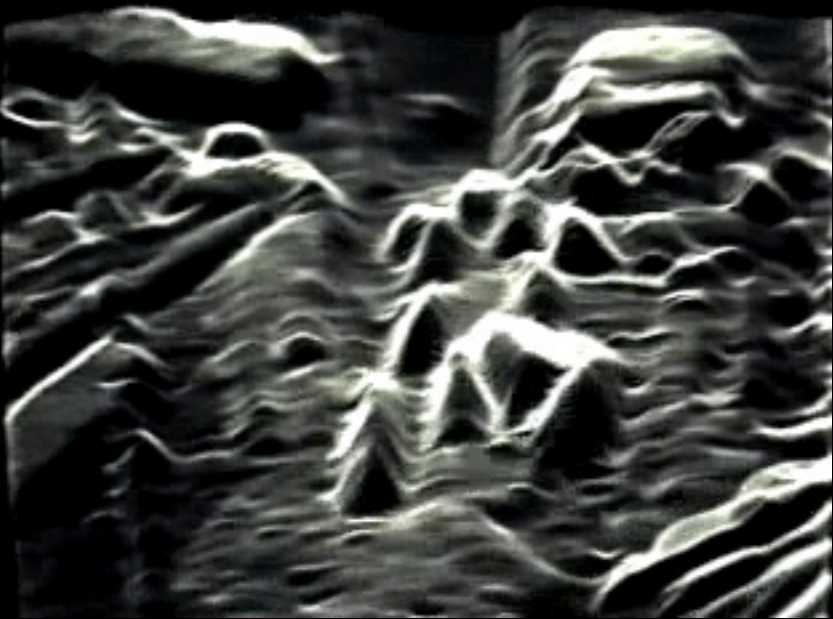
Princip jejich tvorby se povětšinou zakládal na spolupráci, lze však podotknout že zatímco Steina se orientovala na vizuální obraz, Woody naopak vytvářel složku hudební. Nnebylo to ovšem pravidlem. Dále lze jejich proces práce spíše než za uměleckou činnost označit za postup výzkumníka či vědce. Woody například říká „Osobně mou ambicí není být videoumělcem. Jsem velice vděčný, že jsem mohl nalézt nějaké médium, v němž bych mohl být praktickým filozofem.“

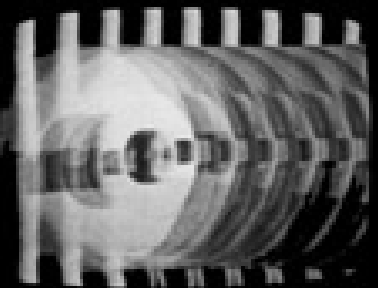
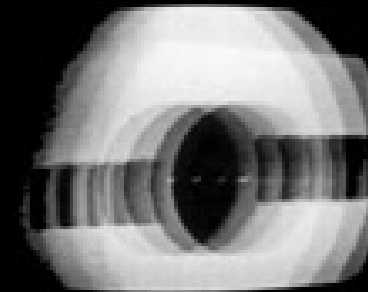
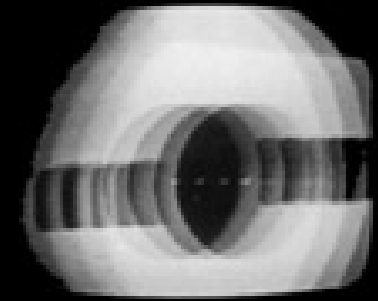
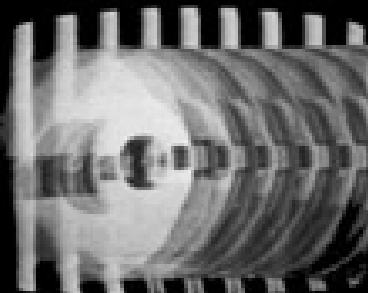
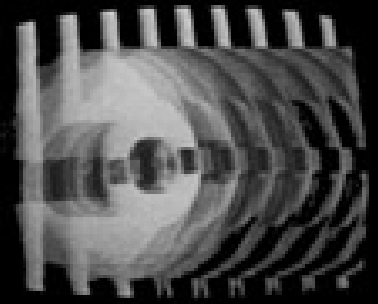
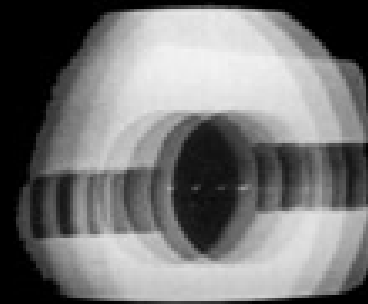
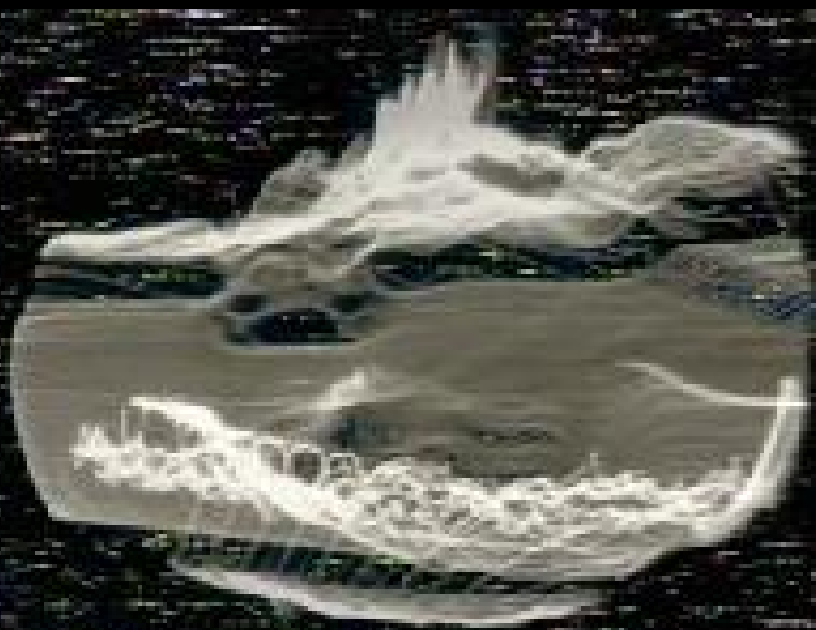
Co se týče historického kontextu období rané tvorby Vasulkových a vzniku díla *Calligrams*, vstupujeme do času začátku 70. let, kdy Vasulkovi svá díla již vystavují a veřejně prezentují. V roce 1971 dochází ke vzniku skupiny *Perception*, zkoumající způsoby rozšíření a využití televizního média. Ten samý rok zakládají Kuchyni „*The Electronic Kitchen*“, interaktivní prostor pro divadlo, film, video, hudbu a performanci. Tím vzniká jedna z významných kapitol videoartové historie.

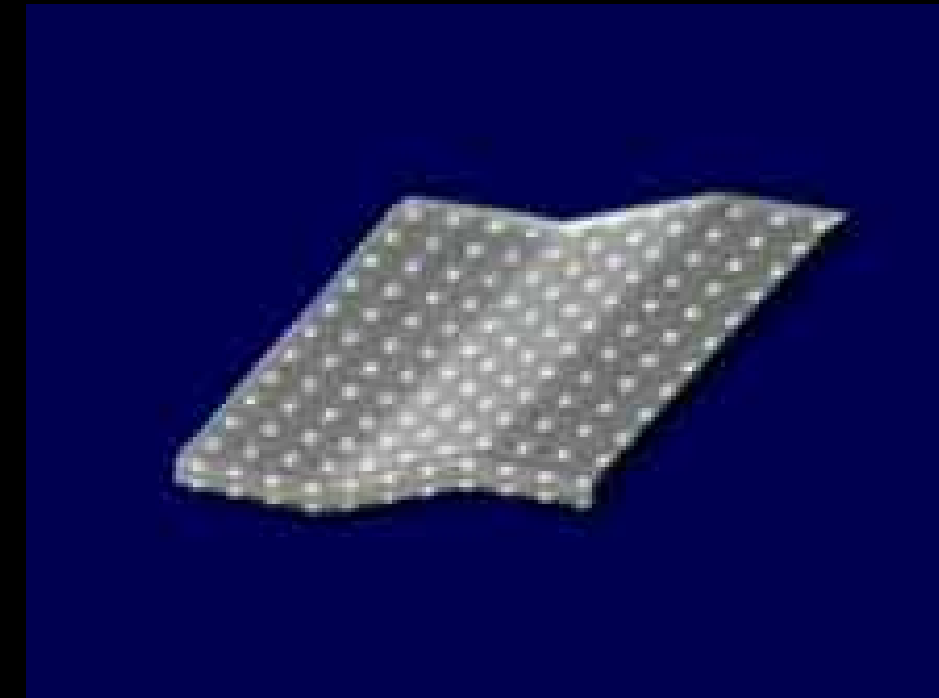
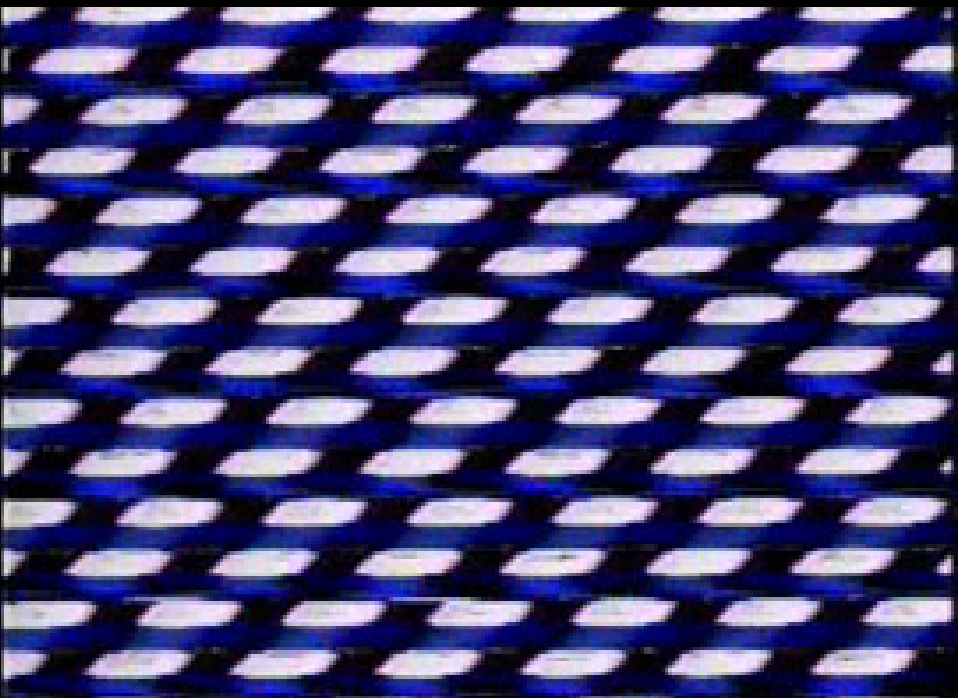
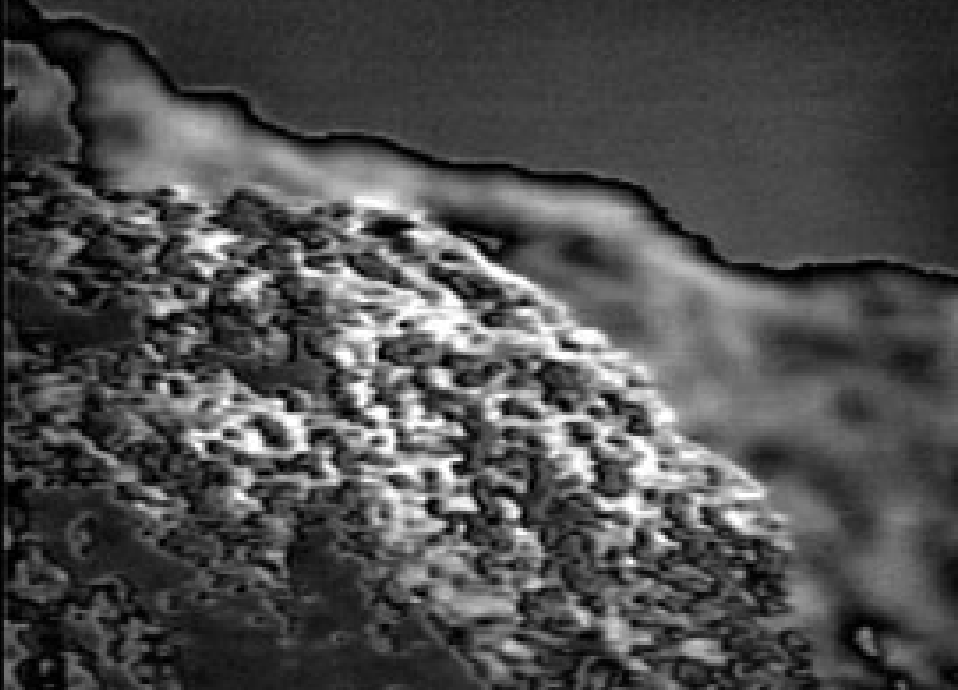
..

Použitá literatura:

ILUMINACE: časopis pro teorii, historii a estetiku filmu. Č. 2 (únor 2006). Praha: Národní filmový archiv, 2006. Vychází 4x ročně. ISSN 0862-397X.

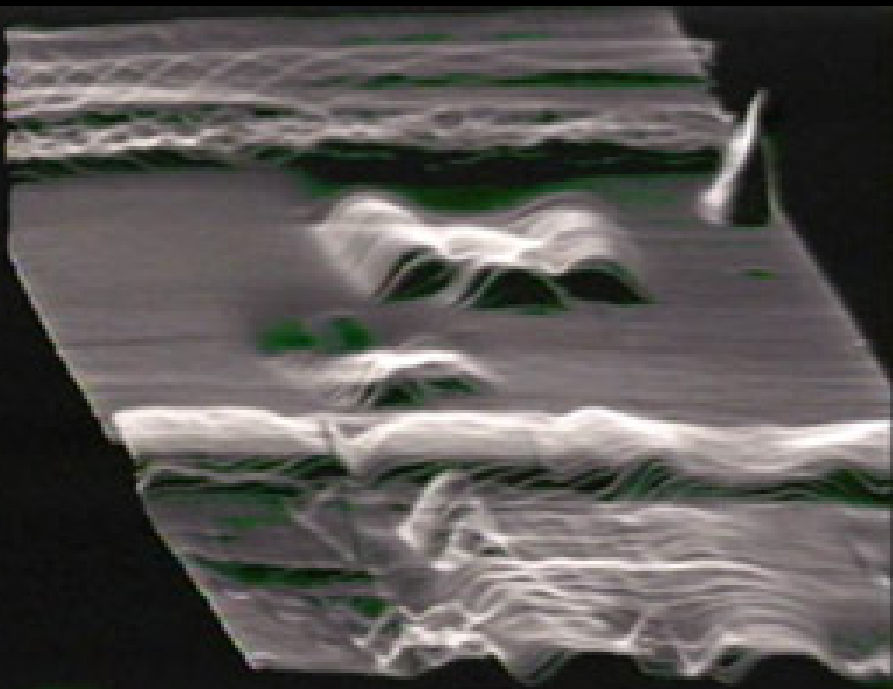
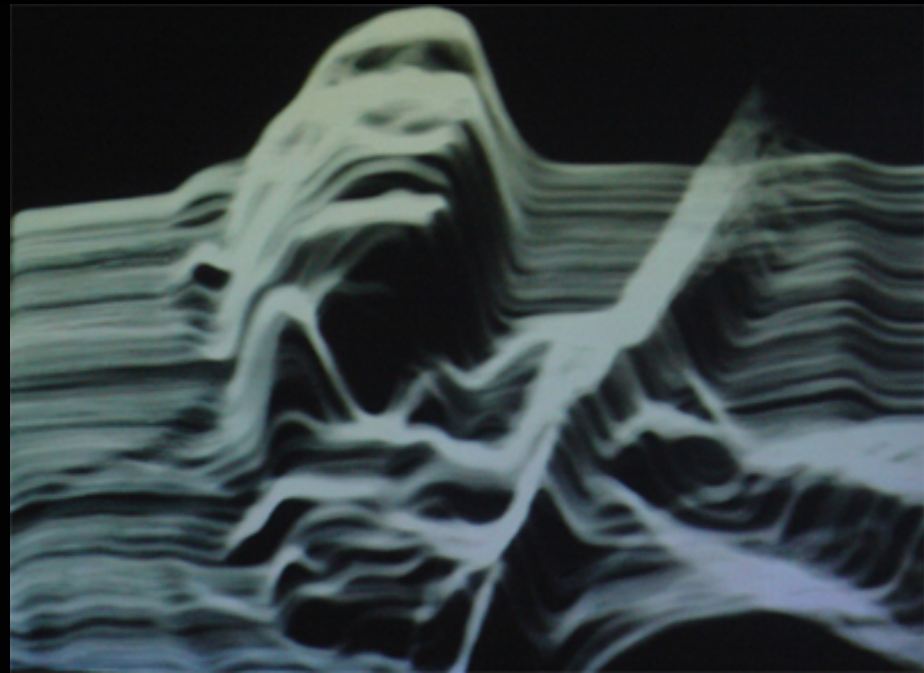

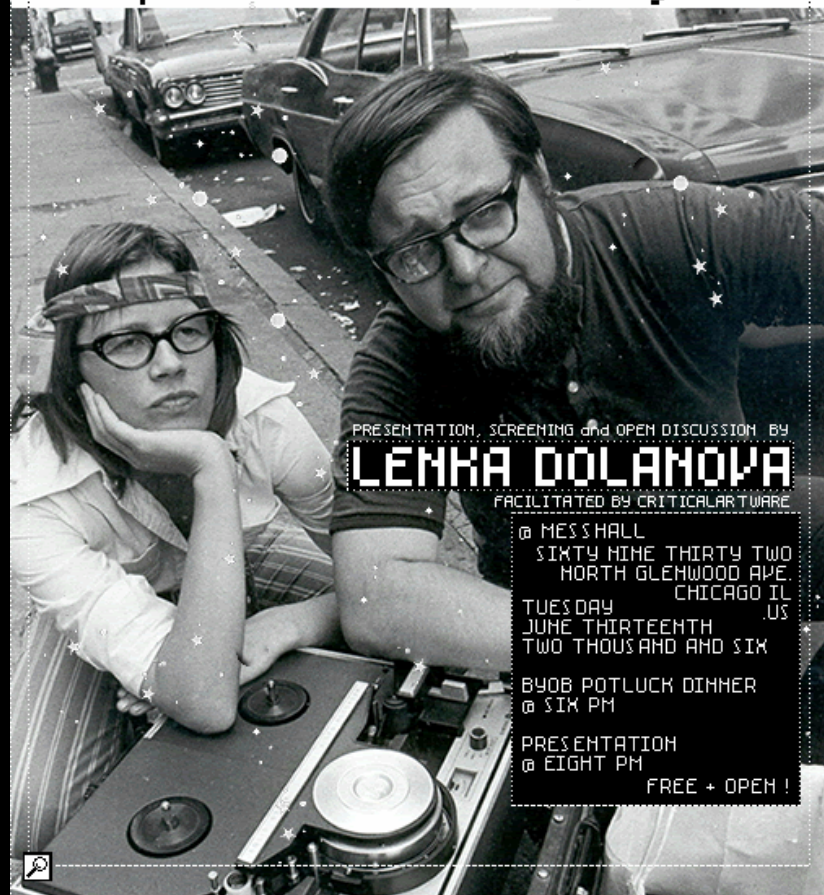

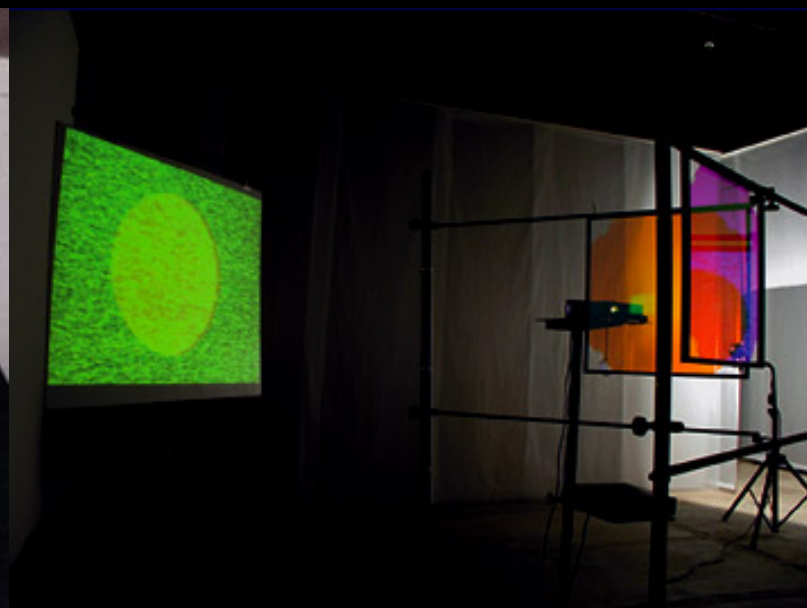
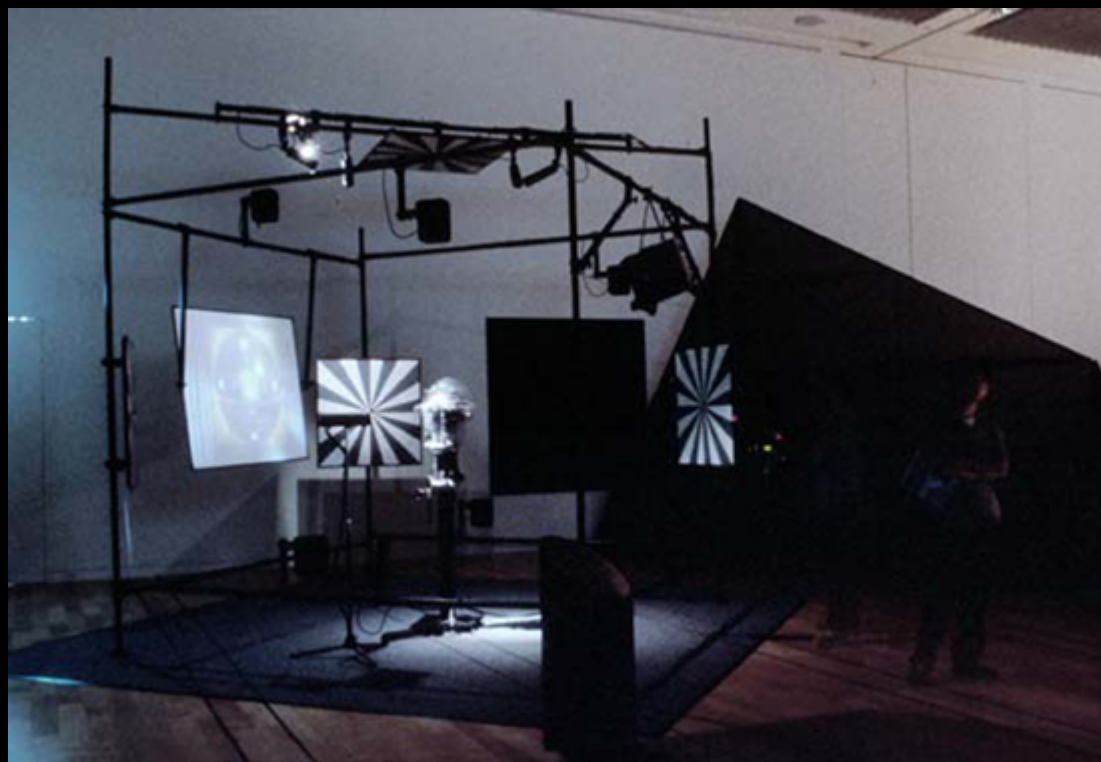
Woody and Steina Vasulka:
aspects of electronic avant-garde

PRESENTATION, SCREENING and OPEN DISCUSSION BY
LENKA DOLANOVA
FACILITATED BY CRITICALARTWARE

@ MESS HALL
SIXTY NINE THIRTY TWO
NORTH GLENWOOD AVE.
CHICAGO IL
US
TUESDAY
JUNE THIRTEENTH
TWO THOUSAND AND SIX
BYOB POTLUCK DIMMER
@ SIX PM
PRESENTATION
@ EIGHT PM
FREE + OPEN!

Woody Vasulka :: »Noisefields - The Installation. From a Series of Light Revisited«, 1974 /2002

